

Wprowadzenie

Numer 36 czasopisma „Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna” przygotowanego przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu otwiera nową serię będącą konsekwencją decyzji podjętych przez Radę Instytutu oraz Redakcję. Dostrzegając niedostatek aktualnych opracowań dotyczących problemów rozwoju Wielkopolski, postanowiono, że począwszy od 2016 r. każdy czwarty w roku zeszyt naszego czasopisma będzie miał charakter tomu zbierającego wyniki badań regionalnych odnoszących się do naszego województwa. Zakładamy, że podjęta inicjatywa przyczyni się do stworzenia cennego poznawczo zbioru wyników analiz, których zakres przestrzenny będzie dotyczył województwa wielkopolskiego. W niniejszym numerze, stanowiącym pierwszy zeszyt nowej serii, zebraliśmy 12 artykułów.

Zeszyt otwiera artykuł Teresy Czyż i Roberta Perdała pt. „Region wielkopolski na ścieżce rozwoju społeczno-gospodarczego w latach 2000–2014”, w którym Autorzy zawarli opis diagnostyczny procesu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu wielkopolskiego w latach 2000–2014, tj. w okresie nowych uwarunkowań politycznych, społecznych i gospodarczych. Postępowanie badawcze obejmuje trzy etapy. W pierwszym przedstawiono dynamikę gospodarki regionu wielkopolskiego. W drugim poddano analizie aspekty demograficzno-społeczne kształtowania się kapitału ludzkiego w regionie wielkopolskim, traktując go jako istotny czynnik rozwoju regionalnego. W trzecim badano oddziaływanie kapitału ludzkiego na poziom rozwoju gospodarczego regionu wielkopolskiego.

Joanna Dominiak w tekście „Wykorzystanie nowych technologii przez firmy województwa wielkopolskiego” zwraca uwagę na znaczenie postępu technologicznego, szczególnie w sektorze technologii informacyjno-telekomunikacyjnej (ITC) jako czynnika determinującego proces zmian w dotychczasowym funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Analiza dokonana przez autorkę ukierunkowana jest na identyfikację i ocenę stopnia wykorzystania nowych technologii przez wielkopolskie przedsiębiorstwa na przykładzie usług elektronicznych. Analiza ta została oparta na wynikach badań ankietowych przeprowadzonych na próbie przedsiębiorstw w wybranych powiatach województwa wielkopolskiego.

Barbara Konecka-Szydłowska i Henryk Maćkowiak w artykule „Zróżnicowanie funkcjonalne miast województwa wielkopolskiego” identyfikują „miany funkcjonalne dokonujące się w gospodarce 109 miast województwa wielkopolskiego w okresie 2009–2015. Przedmiotowe badanie autorzy prowadzą przy uwzględnieniu klas wielkościowych miast oraz w układzie: miasta aglomeracji poznańskiej–pozostałe miasta województwa wielkopolskiego. Uzyskane wyniki pozwalają zidentyfikować prawidłowości w zakresie przemian struktury aktywności gospodarczej ośrodków miejskich Wielkopolski, które z jednej strony stanowią determinanty, a z drugiej strony konsekwencje procesu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Zespół autorów: Przemysław Ciesiółka, Robert Kudłak oraz Bartłomiej Kołsut w opracowaniu „Programowanie rewitalizacji w miastach województwa wielkopolskiego w latach 1999–2015” przedstawiają syntezę doświadczeń miast województwa wielkopolskiego w dziedzinie programowania rewitalizacji w latach 1999–2015. Zakres analizy obejmuje lokalne programy rewitalizacji oraz inne dokumenty strategiczne badanych miast oraz bazuje na wynikach badania ankietowego przeprowadzonego wśród władz miast i gmin województwa wielkopolskiego, którego celem było poznanie opinii na temat procesu programowania odnowy obszarów zdegradowanych. Identyfikacja oraz synteza doświadczeń w tym zakresie jest szczególnie istotna z punktu widzenia uchwalenia ustawy o rewitalizacji i coraz większych środków finansowych przeznaczanych na rewitalizację na poziomie regionalnym, w tym również w województwie wielkopolskim.

Radosław Bul i Tomasz Kaczmarek w artykule „Rola Poznania jako ośrodka metropolitalnego i jego powiązania w województwie wielkopolskim” podejmują próbę przedstawienia relacji Poznania jako ośrodka metropolitalnego z otoczeniem regionalnym w kontekście procesów absorpcji i dyfuzji. Przedmiotem badań jest pozycja społeczno-gospodarcza Poznania i jego obszaru metropolitalnego w województwie wielkopolskim. Analiza powiązań przestrzenno-funkcjonalnych dotyczy zasadniczo relacji Poznań–region i jest prowadzona na przykładzie powiązań transportowych, przepływów siły roboczej oraz zasięgu oddziaływania szkół wyższych.

Łukasz Miłkuła w tekście „Rozwój funkcji mieszkaniowej w aglomeracji poznańskiej w świetle polityki przestrzennej samorządów lokalnych” identyfikuje główne potencjały oraz problemy rozwojowe mieszkalnictwa w aglomeracji poznańskiej w aspekcie przestrzennym oraz wskazuje kierunkowe działania w zakresie polityki mieszkaniowej i planowania przestrzennego. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do sformułowania rekomendacji kierunkowych w zakresie optymalizacji lokalnej polityki przestrzennej i mieszkaniowej na terenie aglomeracji poznańskiej.

Zespół autorski w składzie: Edyta Bąkowska, Tomasz Kaczmarek i Marzena Walaszek w opracowaniu „Lokalne prognozy demograficzne jako podstawa planowania sieci szkolnej – przykład gmin Tarnowo Podgórne i Rokietnica w aglomeracji poznańskiej” koncentrują uwagę na problemie dużej dynamiki przyrostu ludności, związanej przede wszystkim z napływem nowych, młodych mieszkańców, w gminach wchodzących w skład obszarów metropolitalnych polskich miast, których konsekwencje są poważnym wyzwaniem dla władz publicznych związanym z koniecznością zapewnienia dostępności szkół dla dzieci i młodzieży. Autorzy w swoim opracowaniu przedstawiają metodykę i wyniki prognozowania przyszłej liczby uczniów w szkołach oraz prognoz demograficznych dla gmin Tarnowo Podgórne i Rokietnica, które zostały wykonane na zlecenie tych gmin.

Anna Kołodziejczak w tekście „Znaczenie funduszy UE w rozwoju wielofunkcyjności rolnictwa w województwie wielkopolskim w latach 2004–2014” zwraca uwagę na wpływ działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2004–2014 na rozwój wielofunkcyjności rolnictwa Wielkopolski. Analiza ilościowa bazuje na udziale liczby zrealizowanych wniosków w ogólnej liczbie gospodarstw

rolnych, wielkości pozyskanych kwot w przeliczeniu na hektar użytków rolnych oraz zastosowaniu metody wskaźnika syntetycznego. Wyniki analizy prowadzą do wydzielenia poziomów oddziaływania funduszy UE na rozwój wielofunkcyjności rolnictwa województwa wielkopolskiego w układzie powiatów.

Małgorzata Polna w artykule „Zmiany w strukturze własnościowej lasów województwa wielkopolskiego w latach 2001–2016” wskazuje na prawidłowości w zakresie zmian struktury własnościowej zasobów leśnych Wielkopolski oraz podejmuje próbę wyjaśnienia ich przyczyn. Badaniem objęto główne formy własnościowe występujące w lasach: własność państwową, gminną oraz prywatną – własność osób fizycznych, spółdzielni, kościołów, wspólnot gruntowych oraz spółek prawa handlowego.

Roman Matykowski i Katarzyna Kulczyńska w tekście „Wybory do Sejmu w 2015 r. w województwie wielkopolskim: odmienności przestrzenne w kontekście subregionalnym i lokalnym” podejmują ciekawy problem identyfikacji orientacji politycznych elektoratu województwa wielkopolskiego ujawnionych w wyborach do Sejmu w dniu 25.10.2015 r. w przekroju terytorialnym 35 powiatów. Uzyskane wyniki wskazują na proporcje poparcia dwóch czołowych partii, określają rolę kobiet-kandydatek na posłanki oraz obejmują symulację podziału 40 mandatów poselskich w województwie na podstawie wyników wyborów do Sejmu w różnych układach organizacyjno-terytorialnych.

Wojciech Dyba w artykule „Relacje łączące Kępno z Poznaniem, Kaliszem i Wrocławiem w kontekście aktualnego i dyskutowanego podziału administracyjnego kraju” zwraca uwagę na bardzo aktualny problem zmian zasięgu relacji społeczno-gospodarczych w układzie regionalnym Polski, który staje się nawet podstawą do formułowania wniosków o zmianie podziału administracyjnego kraju. Przeprowadzona przez autora analiza uwarunkowań historyczno-przyrodniczych przynależności regionalnej, częstotliwości i celów migracji wahadłowych, znajomości słów gwary poznańskiej, a także opinii na temat województwa, do którego Kępno powinno należeć, stała się podstawą do sformułowania interesujących rekomendacji o charakterze operacyjnym.

Zeszyt zamyka opracowanie Emilii Bogackiej pt. „Czynniki kradzieży rzeczy cudzej w świetle teorii działań rutynowych. Przykład województwa wielkopolskiego”, w którym analiza zróżnicowania przestrzennego przestępczości w regionie prowadzona jest przy wykorzystaniu dotychczas stosowanej w ograniczonym stopniu w badaniach regionalnych zachowań człowieka w Polsce teorii działań rutynowych L. Cohena i M. Felsona (*routine activity theory*), która jest jedną z najważniejszych współczesnych teorii kryminologicznych.

Mamy nadzieję, że włączycie się Państwo w tworzenie kolejnych numerów naszego biuletynu. Należy podkreślić, że nasze czasopismo znajdujące się na liście B czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ostatniej ocenie parametrycznej (2015) prawie podwoiło swoje notowania, uzyskując 9 pkt. Zapraszamy i zachęcamy Państwa do nadsyłania propozycji publikacji, informacji na temat nowości wydawniczych, recenzji i głosów polemicznych dotyczących najnowszych wyników badań, a także streszczeń wyróżniających się prac magisterskich z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regional-

nej, które mogłyby stać się podstawą do przygotowania artykułów w numerze poświęconym debiutom naukowym. Pamiętajmy, że tylko od naszej wspólnej aktywności zależy ostateczny kształt naszego czasopisma, którego kolejny numer trafił właśnie do Państwa.

Przypominamy, że wszystkie zasady dotyczące składania i recenzowania tekstów oraz numery archiwalne czasopisma dostępne są pod adresem rr.amu.edu.pl.

Redaktor Naczelny
dr hab. Paweł Churski, prof. UAM